



Grote Bickersstraat 74  
1013 KS Amsterdam

Postbus 247  
1000 AE Amsterdam

t 020 522 54 44  
f 020 522 53 33  
e [info@tns-nipo.com](mailto:info@tns-nipo.com)  
[www.tns-nipo.com](http://www.tns-nipo.com)

**Political & Social**

**Samenvatting**

## **Horeca en omzet**

*Onderzoek onder 1016 horecagelegenheden*

Maartje van Diepen/Noortje Antonis

F4197 | 11 december 2008

Bestemd voor:

Ministerie van VWS

t.a.v. Dhr. R. Kuiten, Mw. T. Noorlander en Mw. H. Klerken-Cox

Alle in dit document vermelde gegevens zijn strikt vertrouwelijk. Publicatie en inzage aan derden, geheel of gedeeltelijk, is zonder toestemming van TNS NIPO beslist niet toegestaan.

© TNS NIPO | ISO 9001 | rapport nederlands.dot

# Inhoud

---

	<b>Inleiding</b>	<b>1</b>
<hr/>		
<b>1</b>	<b>Omzet verandering oktober en november 2008</b>	<b>2</b>
1.1	Handhaving rookverbod	3
<hr/>		
<b>2</b>	<b>Omzet verandering versus verkoopoppervlakte</b>	<b>4</b>
2.1	Cafés	4
2.2	Restaurants	5
<hr/>		
<b>3</b>	<b>Omzetverandering versus rookvoorziening</b>	<b>6</b>
3.1	Totaal horeca	6
3.2	Cafés	7
3.2.1	Soort voorziening bij cafés	7
3.3	Restaurants	8
3.3.1	Soort voorziening bij restaurants	8
<hr/>		
<b>4</b>	<b>Omzetverandering versus aantal werknemers</b>	<b>9</b>
4.1	Cafés	9
4.2	Restaurants	9
<hr/>		
<b>5</b>	<b>Non-respons</b>	<b>10</b>
Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording		11
<hr/>		

## Inleiding

Dit document bevat de resultaten van het onderzoek onder 1020 horecagelegenheden. Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de omzetontwikkeling van horecagelegenheden. Onderzocht is in hoeverre de volgende achtergrondkenmerken van invloed zijn op de omzetontwikkeling:

- Verkoopoppervlakte
- Het wel of niet hebben van een rookvoorziening
- Aantal werknemers in dienst

In totaal zijn 1020 horecagelegenheden ondervraagd door middel van telefonisch onderzoek. Het veldwerk heeft plaatsgevonden van 3-10 december. De onderzoeksverantwoording is opgenomen in de bijlage.

- 435 cafés
- 554 restaurants
- 31 discotheken

Percentages die significant afwijken van het gemiddelde, zijn **dikgedrukt**.

# 1 Omzet verandering oktober en november 2008

De volgende tabel toont dat 13% van alle horecageleggen aangeeft dat de omzet is gestegen in de maanden oktober en november van dit jaar ten opzichte van dezelfde maanden van vorig jaar. Bij 55% is de omzet gedaald en bij 22% is deze gelijk gebleven.

De cafés geven met 62% het vaakst aan te maken te hebben met een omzetsdaling.

---

*1 | Is uw omzet in de maanden oktober en november van dit jaar veranderd ten opzichte van diezelfde maanden in 2007? Zo ja, is deze gestegen of gedaald?<sup>1</sup>*

---

Omzet okt/nov...	Totaal	Cafés	Restaurants	Discotheken
<i>n=</i>	1020	435	554	31
	%	%	%	%
<b>Gestegen</b>	13	11	14	10
<b>Gedaald</b>	55	62	43	65
<b>Gelijk gebleven</b>	22	19	28	19
<b>Weet niet</b>	10	8	15	6

Bron: TNS NIPO, 2008

---

Behalve naar de omzet van oktober en november, is ook naar de omzetontwikkeling van juli, augustus en september van dit jaar gevraagd. De resultaten geven hetzelfde beeld als de bovenstaande tabel.

---

<sup>1</sup> De omzetverandering is in gemiddeld 60% van de gevallen een schatting, bij 38% is het op basis van accountantsgegevens

Het percentage dat een stijging meldt van 15% of meer is kleiner dan het percentage dat een daling meldt van 15% of meer, zo zien we in de volgende tabel.

---

2 | Hoeveel is deze gestegen of gedaald in de maanden oktober en november?

---

Omzet okt/nov...	Totaal	Cafés	Restaurants	Discotheken
<i>n</i> =	132	49	80	3
	%	%	%	%
<b>stijging &gt; 30%</b>	4	4	4	33
<b>stijging 20-30%</b>	9	8	11	-
<b>stijging 15-20%</b>	11	10	11	-
<b>stijging 10-15%</b>	23	27	17	33
<b>stijging 5-10%</b>	30	30	30	33
<b>stijging 0-5%</b>	12	12	12	-
<b>weet niet</b>	11	8	14	-
<i>n</i> =	529	270	239	20
	%	%	%	%
<b>daling 0-5%</b>	11	8	16	15
<b>daling 5-10%</b>	14	12	21	
<b>daling 10-15%</b>	16	17	13	15
<b>daling 15-20%</b>	14	14	13	15
<b>daling 20-30%</b>	17	20	12	30
<b>daling &gt; 30%</b>	17	19	12	25
<b>weet niet</b>	11	10	13	-

Bron: TNS NIPO, 2008

---

## 1.1 Handhaving rookverbod

Van de horecaondernemers geeft 79% aan het rookverbod *altijd* te handhaven in de gelegenheid. 10% handhaaft het verbod *meestal*, 6% doet dat *soms* en 5% doet dat *nooit*. De restaurants (87%) zeggen vaker dan de cafés het rookverbod altijd te handhaven (73%).

## 2 Omzet verandering versus verkoopoppervlakte

### 2.1 Cafés

Van de cafés geeft 62% aan dat de omzet daalt. Omzetzakkingen zijn zichtbaar binnen alle oppervlaktecategorieën, zowel bij kleine als bij grote cafés. De cafés van 50-99 m<sup>2</sup> melden significant vaker een omzetzakking en cafés van 200-499 m<sup>2</sup> geven dit juist minder vaak aan. Voor de overige oppervlaktecategorieën is het percentage soms iets hoger en soms iets lager dan gemiddeld.

Hoewel omzetzakkingen zichtbaar zijn in de gehele sector, zien we in algemene zin dat naarmate de oppervlakte groter wordt minder cafés omzetzakkingen rapporteren.

---

#### 3 | Omzetontwikkeling en verkoopoppervlakte -cafés

---

	Totaal	=<34	35-49	50-99	100- 199	200- 499	=>500
<i>n</i> =	435 <sup>2</sup>	5	34	190	121	61	19
		%	%	%	%	%	%
<b>Gestegen</b>	11	20	9	7	10	25	21
<b>Gedaald</b>	62	60	70	71	58	44	47
<b>Gelijk gebleven</b>	19	20	21	14	23	24	21
<b>Weet niet</b>	8	-	-	8	9	7	11

Bron: TNS NIPO, 2008

---

---

<sup>2</sup> De categorie die geen oppervlakte rapporteert is niet weergegeven, waardoor de afzonderlijke steekproef aantallen (horizontaal) niet optellen tot het totaal

## 2.2 Restaurants

Bij de restaurants zien we nagenoeg geen significante verschillen tussen de verschillende verkoopoppervlaktes. We zien sector breed zowel omzetsijgingen als dalingen.

---

### 4 | Omzetontwikkeling en verkoopoppervlakte - restaurants

---

	Totaal	=<34	35-49	50-99	100-199	200-499	=>500
<i>n</i> =	554 <sup>3</sup>	23	42	194	183	65	14
	%	%	%	%	%	%	%
<b>Gestegen</b>	14	4	12	16	16	17	-
<b>Gedaald</b>	43	43	41	46	41	45	<b>72</b>
<b>Gelijk gebleven</b>	28	17	41	24	30	20	21
<b>Weet niet</b>	15	<b>35</b>	7	13	13	19	7

Bron: TNS NIPO, 2008

---

---

<sup>3</sup> De categorie die geen oppervlakte rapporteert is niet weergegeven, waardoor de afzonderlijke steekproefaantallen (horizontaal) niet optellen tot het totaal

### 3 Omzetverandering versus rookvoorziening

#### 3.1 Totaal horeca

Van de horecaondernemers geeft 64% aan een rookvoorziening te hebben. Een rookvoorziening kan zijn een rookruimte of rookkamer binnen, een terras (met of zonder terrasverwarming) of een tuin.

De onderstaande tabel toont dat de omzetontwikkeling niet afhankelijk is van het wel of niet hebben van een rookvoorziening: bij beide groepen rapporteert een vergelijkbaar percentage (13% en 12%) een omzetstijging en 56% (wel een voorziening) en 54% (geen voorziening) rapporteert een omzetsdaling.

---

#### 5 | Omzetontwikkeling en wel/geen rookvoorziening - totaal

---

	Totaal	Ja (64%)	Nee (36%)
<i>n=</i>	1020	621	399
<b>Gestegen</b>	13	13	12
<b>Gedaald</b>	55	56	54
<b>Gelijk gebleven</b>	22	23	21
<b>Weet niet</b>	10	<b>9</b>	<b>13</b>

Bron: TNS NIPO, 2008

---



## 3.2 Cafés

Van de cafés zegt 72% een rookvoorziening te hebben. De omzetontwikkeling bij de cafés is onafhankelijk van het hebben van een rookvoorziening (zie tabel).

6 | Omzetontwikkeling en wel/geen rookvoorziening - cafés

	Totaal	Ja (72%)	Nee (28%)
<i>n=</i>	435	314	121
		%	%
<b>Gestegen</b>	11	11	13
<b>Gedaald</b>	62	61	63
<b>Gelijk gebleven</b>	19	20	15
<b>Weet niet</b>	8	8	9

### 3.2.1 Soort voorziening bij cafés

Ook het soort voorziening zorgt niet voor afwijkingen in de omzetontwikkeling.

7 | Omzetontwikkeling en soort rookvoorziening - cafés

	Totaal	Rookruimte/ kamer binnen	Andere voorziening binnen	Tuin	Terras zonder verwarming	Terras met verwarming	Ander soort voorziening buiten	Geen voorziening
<i>n=</i>	435	125	22	6 <sup>4</sup>	89	62	47	121
<b>Gestegen</b>	11	8	18	-	8	20	11	13
<b>Gedaald</b>	62	63	59	33	64	54	68	63
<b>Gelijk gebleven</b>	19	21	23	35	16	21	19	15
<b>Weet niet</b>	8	8	-	33	12	5	2	9

Bron: TNS NIPO, 2008

<sup>4</sup> In verband met het lage aantal waarnemingen zijn de resultaten indicatief

### 3.3 Restaurants

De helft van de restaurants heeft een rookvoorziening, de andere helft niet. Net als bij de cafés zien we ook bij de restaurants geen significante verschillen in de omzetveranderingen tussen restaurants met of zonder rookvoorziening.

---

#### 8 | Omzetontwikkeling en wel/geen rookvoorziening - restaurants

---

	Totaal	Ja (50%)	Nee (50%)
<i>n</i> =	554	278	276
		%	%
<b>Gestegen</b>	14	17	12
<b>Gedaald</b>	43	42	45
<b>Gelijk gebleven</b>	28	28	27
<b>Weet niet</b>	15	13	17

Bron: TNS NIPO, 2008

---

#### 3.3.1 Soort voorziening bij restaurants

Opvallend in de volgende tabel is dat de restaurants mét rookruimte of rookkamer relatief vaak een omzetsdaling rapporteren. Restaurants met terras zonder verwarming geven dit juist minder vaak aan.

---

#### 9 | Omzetontwikkeling en soort rookvoorziening - restaurants

---

	Totaal	Rookruimte/ kamer binnen	Andere voorziening binnen	Tuin	Terras zonder verwarming	Terras met verwarming	Ander soort voorziening buiten	Geen voorziening
<i>n</i> =	554	35	10	25	119	45	64	276
<b>Gestegen</b>	14	8	10	28	18	15	19	12
<b>Gedaald</b>	43	<b>68</b>	40	28	<b>33</b>	56	44	45
<b>Gelijk gebleven</b>	28	20	31	36	33	20	25	27
<b>Weet niet</b>	15	<b>3</b>	20	8	16	9	13	17

Bron: TNS NIPO, 2008

---

## 4 Omzetverandering versus aantal werknemers

### 4.1 Cafés

We zien omzetveranderingen bij alle cafés, onafhankelijk van het aantal werknemers, zo toont de tabel. Zo hebben de cafés met een groter aantal werknemers (7-20 fte's) minder vaak te maken met een omzetzdaling. Cafés met 4-6 werknemers (fte's) hebben vaker een omzetstijging. Cafés zonder werknemers in dienst rapporteren minder vaak een omzetstijging.

10 | Omzetontwikkeling en aantal werknemers - cafés

	totaal	geen	1	2-3	4-6	7-20	> 21
$n=^5$	435	136	113	82	60	40	4
	%	%	%	%	%	%	%
<b>Gestegen</b>	11	<b>6</b>	13	11	<b>20</b>	15	-
<b>Gedaald</b>	62	68	61	68	56	<b>42</b>	51
<b>Gelijk gebleven</b>	19	16	22	12	19	30	25
<b>Weet niet</b>	8	10	4	9	5	13	24

Bron: TNS NIPO, 2008

### 4.2 Restaurants

Kijkend naar de volgende tabel, dan blijkt dat de grotere restaurants (4-6 en 7-20) vaker een omzetstijging rapporteren dan de restaurants met minder dan vier werknemers. Restaurants met 7 tot 20 werknemers hebben minder vaak te maken met een omzetzdaling.

11 | Omzetontwikkeling en aantal werknemers - restaurants

	totaal	geen	1	2-3	4-6	7-20	> 21
$n=^6$	554	55	108	135	82	48	3
	%	%	%	%	%	%	%
<b>Gestegen</b>	14	13	<b>6</b>	14	<b>22</b>	<b>27</b>	-
<b>Gedaald</b>	43	51	47	46	40	<b>29</b>	33
<b>Gelijk gebleven</b>	28	25	26	26	24	29	67
<b>Weet niet</b>	15	11	20	14	14	15	-

<sup>5</sup> De categorie die geen oppervlakte rapporteert is niet weergegeven, waardoor de afzonderlijke steekproef aantallen (horizontaal) niet optellen tot het totaal

<sup>6</sup> idem

## 5 Non-respons

Aan de horecagelegenheden die niet mee wilden werken, is gevraagd of zij toch nog twee vragen wilden beantwoorden. De twee vragen gingen over de omzetverandering in oktober en november van dit jaar en over de verkoopoppervlakte.

De volgende tabel laat zien dat op het totaalniveau het aantal gelegenheden in de non-respons minder vaak aangeeft dat de omzet gedaald is. Daarentegen is het aantal gelegenheden dat het antwoord niet weet is groter in de non-respons.

12 | Omzetontwikkeling respons versus non-respons - totaal

Omzet okt/nov...	Totaal respondenten	Totaal non-respons	Bij elkaar
<i>n=</i>	1020	373	1393
	%	%	%
<b>Gestegen</b>	13	14	13
<b>Gedaald</b>	55	39	51
<b>Gelijk gebleven</b>	22	23	22
<b>Weet niet</b>	10	24	14

Bron: TNS NIPO, 2008

De volgende tabel toont de respons afgezet tegen de non-respons per soort gelegenheid. Bij zowel de cafés, restaurants als discotheken wordt in het non-respons onderzoek significant minder vaak geantwoord dat de omzet gedaald is.

13 | Omzetontwikkeling respons versus non-respons – per sector

Omzet okt/nov...	Cafés		Restaurants		Discotheken	
	<i>Non-respons</i>	<i>Respons</i>	<i>Non-respons</i>	<i>Respons</i>	<i>Non-respons</i>	<i>Respons</i>
<i>n=</i>	134	435	217	554	22	31
	%	%	%	%	%	%
<b>Gestegen</b>	13	11	15	14	9	10
<b>Gedaald</b>	<b>52</b>	62	<b>31</b>	43	<b>36</b>	65
<b>Gelijk gebleven</b>	16	19	27	28	23	19
<b>Weet niet</b>	<b>19</b>	8	<b>27</b>	15	<b>32</b>	6

## Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

### Methode van onderzoek

De horecaondernemers zijn ondervraagd met behulp van CATI (Computer Assisted Telephonic Interviewing).

### Steekproef

De steekproef is getrokken uit het bestand van het bedrijf Horeca en Catering. In totaal zijn 1020 horecagelegenheden onderzocht. Aan het non-responsonderzoek hebben 373 gelegenheden meegewerkt.

Soort gelegenheid	Steekproefomvang
Cafés	435
Restaurants	554
Discotheken/dancing	31

### Respons

In totaal zijn 2284 horecaondernemers benaderd, waarvan 1020 hebben meegewerkt. Daarmee komt de respons op 45%. Van de horecaondernemers die niet meewerkten hebben er 373 (16% van het totaal) alsnog meegedaan aan het non-responsonderzoek.

### Betrouwbaarheid.

TNS NIPO hanteert een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat de resultaten in ten minste negentien van de twintig gevallen geldig zijn.

### Weging

De data zijn naar branche gewogen naar de werkelijke populatie.

	Ongewogen		Gewogen	
	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Cafébar, nachtclub	335	33	472	46
Discotheek, dancing	31	3	15	1
Café-restaurant	100	10	150	15
Restaurant	426	42	295	29
Petit-restaurant, Bistro, Pizzeria	100	10	67	7
Wegrestaurant	6	1	5	0
Poffertjeszaak, Pannenkoekhuis, Crêperie	22	2	16	2
<i>Totaal</i>	<i>n=1020</i>	<i>100%</i>	<i>n=1020</i>	<i>100%</i>

### Veldwerkperiode

Het is uitgevoerd in de periode 3-10 december 2008.